

Tylko jedna trzecia Polaków podejmuje działania na rzecz ochrony własnego zdrowia związane z jakością powietrza w miejscu ich zamieszkania. Według blisko 60% badanych wprowadzenie zakazu sprzedaży jednorazowych przedmiotów codziennego użytku z tworzyw sztucznych przyczyni się do ochrony środowiska w Polsce. 7 na 10 obywateli przy zakupie napojów w szklanych opakowaniach nie zwraca uwagi na informację, czy butelka nadaje się do zwrotu. To niektóre wyniki badań sondażowych dotyczących świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski przeprowadzonych w 2019 r. dla Ministerstwa Środowiska.

Celem badań było poznanie stanu wiedzy, poziomu świadomości i postaw Polaków względem: jakości powietrza, gospodarki odpadami i butelek zwrotnych.

W przekonaniu respondentów największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest ogrzewanie domów. Ponad połowa badanych uznała ten czynnik za najbardziej zanieczyszczający powietrze. Na drugim miejscu najczęściej pojawiały się emisje z pojazdów, zaś na trzecim, jako czynnik w najmniejszym stopniu zanieczyszczający powietrze – przemysł.

Działania na rzecz ochrony zdrowia związane z jakością powietrza w miejscu zamieszkania podejmują głównie mieszkańcy dużych miast. Czynnością podejmowaną zdecydowanie najczęściej jest śledzenie komunikatów dotyczących stanu powietrza. Stosunkowo popularnym działaniem jest również ograniczanie czasu przebywania na powietrzu podczas alarmu smogowego, natomiast znacznie rzadziej Polacy decydują się na zamontowanie w domu filtrów czy noszenie maseczki.

Również co trzeci Polak osobiście podjął działania, mające na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Najbardziej popularne formy to:

- rezygnacja z poruszania się samochodem na rzecz komunikacji miejskiej/jazdy rowerem lub chodzenia pieszo,
- zmiana systemu ogrzewania domu/mieszkania,
- wymiana sprzętu AGD/RTV na energooszczędny,
- ocieplenie budynku,
- kupno samochodu niskoemisyjnego.

Jak poprawić jakość powietrza?

Zdaniem badanych najważniejszymi działaniami, które powinny być stosowane w celu poprawy jakości powietrza są: wymiana starych pieców na niskoemisyjne (73,7% wskazań pozytywnych), zwiększenie kontroli emisji spalin w samochodach (73,0%) i zwiększenie kontroli nad tym, co jest palone w przydomowych piecach (71,7%).

Ponad połowa Polaków deklaruje, że podejmuje działania mające na celu zmniejszenie ilości generowanych przez siebie odpadów. Wśród proekologicznych zachowań konsumenckich dominuje:

- zwracanie uwagi na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem podczas robienia zakupów,
- unikanie kupowania „pakowanych” towarów,
- ograniczanie zakupu produktów jednorazowych, nietrwałych.

Niestety, niemalże połowa Polaków wyrzuca do śmieci niepotrzebne lub zepsute przedmioty/rzeczy ze

swojego domu. Optymistyczny jest jednak fakt, że 52,6% przekazuje sprawne/dobre rzeczy innym osobom lub instytucjom. Naprawianie rzeczy w punktach napraw, powtórne wykorzystanie posiadanych przedmiotów, a także wymienianie/sprzedawanie rzeczy używanych deklaruje z kolei co trzeci Polak. Oddawanie rzeczy do sklepu lub do PSZOK zadeklarowało 31,2% obywateli.

Ponad jedna trzecia Polaków zapytanych o wyrażenie opinii na temat wprowadzenia zakazu sprzedaży jednorazowych plastikowych produktów codziennego użytku (tj. kubki, talerze, sztućce, słomki itp.) wskazuje, że w sprzedaży powinny być tylko plastikowe produkty codziennego użytku, które poddawane mogą być bardziej skutecznemu recyklingowi. Jedna czwarta to z kolei zwolennicy całkowitego zakazu sprzedaży jakichkolwiek jednorazowych plastikowych produktów codziennego użytku. Niemniej jednak blisko 60% z nich uważa, że wprowadzenie zakazu sprzedaży jednorazowych przedmiotów codziennego użytku z tworzyw sztucznych przyczyni się do ochrony środowiska w Polsce.

Ponad połowa badanych unika kupowania jednorazowych produktów z plastiku oraz stara się kupować owoce i warzywa luzem. Z kolei ponad 40% ogranicza picie butelkowanej wody, a także stara się wybierać produkty: w zwrotnych opakowaniach, nadające się do recyklingu lub nienadmiernie opakowane. Nieco mniejszy odsetek wskazał na ograniczenie korzystania z jednorazowych reklamówek i chodzenie na zakupy z własnymi pojemnikami na żywność i torbami.

Cena torebki foliowej przeważnie nie zniechęca Polaków do jej kupowania, jednak wskazują, że kupują ich mniej niż wcześniej. Zniechęconych czuje się ok 40% badanych, przy czym 16,7% wskazuje, że z tego powodu korzysta z toreb wielokrotnego użytku.

Polacy zazwyczaj nie zwracają uwagi przy zakupie napojów w szklanych opakowaniach na informację dotyczącą możliwości ich zwrotu. Jednocześnie opinie na temat wprowadzenia kaucji za wszystkie szklane i plastikowe butelki są zróżnicowane. Respondenci są pod tym względem podzieleni pomiędzy aprobacją rozwiązania dotyczącego wprowadzenia kaucji za wszystkie butelki (34,6%) lub niewprowadzaniem żadnych opłat (33,4%).

Czynnikami, które w największym stopniu zniechęcają Polaków do zwrotu szklanych butelek są:

- uciążliwość czynności,
- brak czasu,
- brak przyzwyczajenia,
- konieczność posiadania paragonu.

Jednocześnie przeprowadzone badanie wykazało, że największym ułatwieniem (i zachętą) w zakresie zwrotu butelek byłaby możliwość ich oddawania w każdym sklepie, niezależnie od miejsca zakupu. Duże znaczenie ma również bliska odległość miejsca zamieszkania od punktu zbiórki butelek, co wskazuje na to, że Polacy w największym stopniu cenią sobie wygodę. Blisko jedna piąta badanych wskazała również na popularność tego typu działań, czyli wytworzenie mody na oddawanie butelek.

Źródło: Ministerstwo Klimatu